

РЕШЕНИЕ

№ 83

гр. София, 03.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 120 СЪСТАВ, в публично заседание на четвърти декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ВЕНЕТА СТ. ГЕОРГИЕВА

при участието на секретаря КАМЕЛИЯ АНЧ. КОСТАДИНОВА
като разглежда докладваното от ВЕНЕТА СТ. ГЕОРГИЕВА Гражданско дело
№ 20231110101504 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.422 вр.чл.124 и сл.ГПК.

Образувано е по искова молба вх.№ 6658/10.01.2023 г., подадена от . с ЕИК: ., адрес: гр. Хасково, ул.ГЕОРГИ КИРКОВ № 30, представлявано от Огнян Добриков, срещу „“ ООД с ЕИК: . и адрес: гр. София, ул.БЯЛО ПОЛЕ № 3, ет.4, Офис 12, представлявано от Емилия Илиева, положителен установителен иск, на основание **чл.422 вр. с чл.415 ГПК вр. с чл.92, ал.1 ЗЗД** за установяване, че ответникът дължи на ищеца сумата 891,52 лева (осемстотин деветдесет и един лева и 52 стотинки), представляваща неустойка по договор № Ц1005-26-12/08.12.2021 г. с предмет доставка на нетна електрическа енергия по свободно договорени цени и избор на координатор на балансираща група за обекти на ТП на НОИ - Хасково, сключен между ТП на НОИ - Хасково и „“ ООД, ведно със законна лихва за период от 05.07.2022 г. до изплащане на вземането, сумата 2,23 лева (два лева и 23 стотинки), представляваща мораторна лихва за период от 22.06.2022 г. до 30.06.2022 г., предмет на Заповед, издадена по реда на чл. 417 от ГПК по ч.гр.д. № 36468/2022 г. на СРС, 120 състав.

В исковата молба се твърди, че след като е подал заявление за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение, което е било уважено, длъжникът е подал възражение срещу вземането, което обуславя правния му интерес да предяви настоящия иск за установяване на вземането. Твърди, че между страните е сключен Договор за възлагане на обществена поръчка № Ц1005-26-12/08.12.2020 г. с предмет Доставка на нетна електрическа енергия по свободно договорени цени и избор на координатор на балансираща група за обекти на ТП на НОИ – Хасково. Сочи, че по силата на договора, възложителят възлага, а изпълнителят приема да извършва доставка на нетна електрическа енергия за нуждите на обекти на ТП на НОИ – Хасково от изпълнител, координатор на стандартна балансираща група за ниско напрежение с пълно администриране на информационния поток с

Електроенергийния системен оператор (ЕСО) и поемане на разходите за небаланси за срок от 24 месеца, считано от 01.04.2021 г. Твърди, че цената за доставката на един MWh нетна активна електрическа енергия за ниско напрежение е 109 лв. без ДДС. Твърди, че от 01.10.2021 г. фактурирането на изразходваното количество нетна активна енергия от ТП на НОИ – Хасково е извършвано от Доставчик от последна инстанция в лицето на „ЕВН Електроснабдяване“ ЕАД. Счита, че получаването на данъчен документ за дължими суми от Доставчика от последна инстанция само по себе си е неоспоримо доказателство за неизпълнение на договорните отношения от страна на ответното дружество за съответните месеци, което се явява неизпълнение на договора за повече от шест месеца. Сочи, че съгласно чл. 22, ал. 1 от Договора между страните, при неизпълнение на договорните задължения от страна на изпълнителя, същият дължи на възложителя неустойка в размер на 0.5 % от стойността по чл. 2, ал. 1 от Договора за всеки ден, но не повече от 10 % от стойността по чл. 2, ал. 1. Счита, че е налице хипотезата на чл. 24, ал. 1 от Договора, съгласно който всяка от страните може да развали Договора при виновно неизпълнение на съществено задължение на другата страна по Договора, при условията и с последиците на чл. 87 и следващите от ЗЗД. Сочи, че е предприел действия по прекратяване на договора между страните и събиране на сумите, дължими от ответника, като с Писмо от 03.06.2022 г. е отправил искане за заплащане на дължимата неустойка по договора, фактурирана, както следва: фактура № 2600001906/01.12.2021 г. на стойност 134.03 лв., фактура № 2600001909/17.12.2021 г. на стойност 143.56 лв., фактура № *****/19.01.2022 г. на стойност 169.11 лв., фактура № 2600001917/22.02.2022 г. на стойност 160.19 лв., фактура № 2600001919/21.03.2022 г. на стойност 134.65 лв. и фактура № 2600001920/18.04.2022 г. на стойност 149.98 лв. Твърди, че възражение относно плащането на получените фактури от ответното дружество не е постъпвало в ТП на НОИ – Хасково.

Ищецът твърди, че към датата на подаване на заявлението по чл. 417 от ГПК на 28.06.2022 г. сумите не са били заплатени. След като заявлението е било уважено и е получен изпълнителен лист, ищецът е предприел действия по образуване на изпълнително дело, като след налагане на заповед върху банковата сметка на длъжника на 16.11.2022 г. е постъпила сума от 993.19 лв. по сметката на ищеца. Моли съда да признае за установено, че ответникът дължи сумите по издадената в полза на ищеца заповед за незабавно изпълнение на парично задължение и да му присъди разноски.

Ответната страна в отговора си на исковата молба, подаден в срока по чл.131, ал.1 ГПК оспорва предявения иск като неоснователен. Твърди, че претенциите на ищеца за неустойка в претендирания размер нямало договорно или законово основание. Сочи, че е изправна страна, упражнило е законното си право да прекрати договора на основание чл. т. 23 (1), т. 3 от договора, поради настъпване на пълна обективна невъзможност за изпълнение при същественото и трайно повишаване на борсовите цени на електрическата енергия, което кореспондираше с хипотезата на чл. 89 от ЗЗД за разваляне на договори. Твърди, че за настъпилата обективна невъзможност надлежно е уведомил ищцовата страна като възложител по договора, като са му били представени безспорни данни от официални

доклади на БНЕБ ЕАД, доказващи драстичното и необратимо повишение на борсовите цени на електрическата енергия. Счита, че исковата претенция е неоснователна, поради обстоятелството, че претендираната парична сума е постъпила в патримониума на ищеца в резултат на изпълнително производство по изп.д. № 20221110402036 на ДСИ при РС – гр. София. Моли съда да отхвърли исковата молба като неоснователна и недоказана. Претендират се разноси по делото.

Софийски районен съд, като прецени доказателствата по делото и доводите на страните съгласно чл.12 и чл.235, ал.2 ГПК, намира за установено следното:

Със Заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 от ГПК от 05.07.2022 г., ищецът е сезирал СРС за издаване на заповед за изпълнение срещу ответника за сумата от 891.52 лв., явяваща се неустойка по Договор за възлагане на обществена поръчка № Ц1005-26-12/08.12.2020 г. с предмет Доставка на нетна електрическа енергия по свободно договорени цени и избор на координатор на балансираща група за обекти на ТП на НОИ – Хасково. Съдът е издал заповед за изпълнение по чл. 417 от ГПК № 20420 на 18.07.2022 г. за исковата сума за неустойка във връзка с цитирания договор. Присъдена е и лихва, считано от датата на подаване на заявлението до окончателното плащане, лихва за забава в размер на 2.23 лв. и разноси в размер на 25 лв. След подаване на възражение срещу заповедта, съдът е указал на заявителя възможността да предяви иск за установяване на вземането му, което обуславя наличието на правен интерес от воденето на настоящото производство.

По делото са представени писмени доказателства, от които се установява, че страните са подписали Договор за възлагане на обществена поръчка № Ц1005-26-12/08.12.2020 г. с предмет Доставка на нетна електрическа енергия по свободно договорени цени и избор на координатор на балансираща група за обекти на ТП на НОИ – Хасково. Договорът е със срок от 24 месеца, считано от влизане в сила на договора. В договора са предвидени цената, реда и сроковете за плащане на доставяната нетна електрическа енергия, както и гаранция за изпълнение в размер на 5 % от общата стойност на обществената поръчка без ДДС (8000 лв.). Договорени са и правата и задълженията на страните, както и съответните неустойки при неизпълнение на тези задължения.

Съгласно чл. 22, ал. 1 от Договора, при неизпълнение на договорните задължения от страна на изпълнителя, ответник по делото, последният дължи на възложителя, ищец по делото, неустойка в размер на 0.5 % от стойността по чл. 2, ал. 1 от Договора за всеки ден, но не повече от 10 % от посочената стойност. В чл. 23 са уговорени начините на прекратяване на Договора.

Представени са писмени документи, представляващи фактури, дневник на продажбите, Аналитична оборотна ведомост на НОИ, Писмо до ответника и до „АД за предявяване на претенция за изплащане на застрахователно обезщетение, Уведомление от застрахователното дружество за липса на основание за изплащане на застрахователно обезщетение. Представени са и вътрешни за ищеца документи – становища, писмо до управителя на ответното дружество с приложени фактури за начислена неустойка по чл. 22,

ал. 1 от Договора. Ответникът е представил Писмо до НОИ – Хасково относно процесния договор, с което уведомяват ищеца за наличие на значително увеличение на цената на електрическата енергия, търгувана на Българската независима енергийна борса от началото на 2021 г., като тенденцията се проявявала и на Европейските енергийни борси при сравнение на цените за същия период на предходната година. Предложена е нова цена на доставяната електрическа енергия от 01.05.2021 г. При липса на съгласие с предложената нова цена е отправено предложение за прекратяване на договора по взаимно съгласие. Представено и още едно такова писмо от 20.08.2021 г. Не са налице данни дали посочените две писма са достигнали до адресата.

Представено е писмо от ищеца до ответника, с което се изразява становище, че не се приема заявеното прекратяване на договорните отношения по смисъла на чл. 23, ал. 1, т. 3 от Договора и изявлението за прекратяване на доставките на електрическа енергия към обектите на ТП на НОИ – Хасково, считано от 01.10.2021 г. и извършването на същите от доставчик от последна инстанция. В писмото е заявено, че такова едностранно прекратяване на дейностите по Договора се явява неизпълнение на договорните задължения. Липсват данни писмото да е достигнало до ответника и на коя дата.

Изслушана е и е приета съдебно-счетоводна експертиза, която установява при анализ на официални данни от месечните доклади на „Българска независима енергийна борса“ ЕАД и на европейските борсови пазари, че процентното увеличение на борсовите цени на електрическата енергия помесечно за периода на действие на договора от 01.04.2021 г. до 01.10.2021 г. е с различно процентно съотношение, отразено в табличен вид. Видно е, че цените и на българската енергийна борса, и на европейските борсови пазари, варират, като има и понижаване на цените за някои от месеците, има и увеличавания като най-голямото намаление е в раздел „най-ниска“ за месец май 2021 г. в процентно съотношение спрямо предходния месец април, а най-голямото увеличение е отново в раздел „най-ниска“, но за месец юли 2021 г. като увеличението е с 1264.7 % спрямо предходния месец. На европейските борси стойностите също варират, като единствено за месец август 2021 г. процентното изменение е нулево или отрицателно (Борса OPCOM) спрямо предходния месец. Процентното увеличение на борсовата цена на електрическата енергия на „БНЕБ“ ЕАД и на европейските борсови пазари за периода на действие на процесния договор е със 102.7 % за базовия товар, 117.1 % за пиковия товар, 88.2 % за извънпиков товар и най-ниска – 770.2 % (за „БНЕБ“ ЕАД) и при различните борси промяната на цените варира от 63.6 % увеличение (Борса EPIAS) до 151.7 % увеличение (Борса EnEx). Вещото лице е дало и отговор как се формира цената на електрическата енергия, доставяна на ищеца от доставчик от последна инстанция, като доставчиците от последна инстанция продават енергия на своите клиенти само по тарифен план, а правилата за ценообразуването се съдържат в Методика за определяне на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция, издадена от председателя на КЕВР и обнародвана в Държавен вестник и влязла в сила от 01.08.2021 г.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна

следното:

Съгласно чл.92, ал.1 ЗЗД „Неустойката обезпечава изпълнението на задължението и служи като обезщетение за вредите от неизпълнението, без да е нужно те да се доказват”. Следователно вземането за неустойка възниква при следните предпоставки: съществуване на договорно задължение, неговото неизпълнение, уговорка за неустойка при съответния вид неизпълнение на задължението.

По делото не е спорно между страните, че между тях е сключен процесния договор, както и че в същия са договорени клаузи за изплащане на неустойка по чл. 22, ал. 1. Ответникът е отправил изявление до ищеца за прекратяване на договора на основание чл. 23, ал.1, т. 3, а именно поради настъпване на пълна обективна невъзможност за изпълнение, за което обстоятелство засегнатата страна е длъжна да уведоми другата в срок до пет работни дни от настъпване на невъзможността и да представи доказателства. Ищецът оспорва наличието на такава пълна обективна невъзможност, като счита, че преустановяването на изпълняването на дейностите по Договора от ответното дружество се явява неизпълнение, поради което и претендира неустойка.

От събраните по делото доказателства безспорно се установява, че цените на електрическата енергия, търгувана на „Българската независима енергийна борса“ ЕАД и на Европейските борси, са нараснали значително. Ответното дружество е предложило промяна на доставната цена, като не е ясно дали това предложение е достигнало до ищцовата страна. Следва да се извърши преценка доколко промените в цените на енергийните борси в Европейския и българския пазар в частност съставляват обстоятелства, които богат да бъдат квалифицирани като „настъпване на пълна обективна невъзможност за изпълнение“.

За да бъде обективно невъзможно изпълнението на задължението по Договора за доставка на електрическа енергия до обектите на ищеца, поето от ответника, то следва да е налице такова конкретно препятствие, възникнало след сключването на процесния договор, което да е практически или правно непреодолимо и поради своя случаен и непредвидим характер да не може да бъде вменено във вина на длъжника. В този смисъл е и практиката на ВКС (Вж. Решение № 168 от 29.02.2012 г. на ВКС по т. д. № 506/2010 г., II т. о., ТК). В настоящия случай, промяната в цената на електрическата енергия на борсите в страната и в европейските държави не е такова обстоятелство, което да е практически или правно непреодолимо за ответника като изпълнител по Договора между страните. В тежест на ищеца е да докаже, че това са били обстоятелства, които не е могъл да преодолее, още повече, че към датата на влизане в сила на договора процесите по увеличаване на стойността на енергийните ресурси в страната, страните от Европейския съюз, както и извън него, са започнали. Не е налице обективна невъзможност по смисъла на чл. 81, ал. 1 от ЗЗД за длъжника, когато същият е знаел или е имал възможност да знае за настъпване на конкретните обстоятелства, твърдени в отговора на исковата молба и на които обосновава твърдението си, че не дължи изпълнение по договора, респективно, че не дължи неустойката, претендирана по делото. Не на последно място следва да се отбележи, че доводите на ответната страна сочат по-скоро на стопанска необходимост, които обаче се

реализират само по искане на заинтересованата страна по реда на чл. 307 от ТЗ и не са идентични с възражението по чл. 81, ал. 1 от ЗЗД (вж. Решение № 115/8.05.2008 г. на ВКС по т. д. № 774/2007 г., II о., ТК).

С оглед на изложеното, съдът счита, че възражението по чл. 81, ал. 1 от ЗЗД на ответника се явява неоснователно.

Предвид наличието на неизпълнение на процесния договор за периода, за който се претендира неустойката, като размера на същата не е оспорен, а и са налице писмени доказателства по делото, които като неоспорени установяват последния, съдът прима, че исковата претенция е доказана по основание и размер. Доколкото още в исковата молба се признава, че исковата сума е събрана по принудителен ред въз основа на издадения по реда на чл. 417 от ГПК изпълнителен лист, съдът счита, че следва иска да се отхвърли, но не поради недължимост на сумата, а поради погасяване на вземането чрез принудително събиране на същото на 16.11.2022 г. Тъй като вземането е погасено след образуване на производството по чл. 417 от ГПК и то по принудителен ред въз основа на издадения изпълнителен лист по заповедното производство, ответникът дължи разносните на ищеца, направени в настоящото, тъй като тези, извършени в заповедното производство са били погасени, съгласно признанието на ищеца. Следва ответникът да бъде осъден да заплати сумата от 25 лв. за държавна такса за разглеждане на исковата молба, 150 лв. за юрисконсултско възнаграждение, определено от съда по реда на чл. 78, ал. 8 от ГПК. При този изход от спора, ответникът няма право на разноски.

По изложените мотиви, Софийски районен съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения положителен установителен иск на . с ЕИК: ., адрес: гр. Хасково, ул.ГЕОРГИ КИРКОВ № 30, представлявано от Огнян Добриков, срещу „“ ООД с ЕИК: ., със седалище и адрес на управление: гр. София, ул.БЯЛО ПОЛЕ № 3, ет.4, Офис 12, представлявано от Емилия Илиева, с правно на основание чл.422 вр. с чл.415 ГПК вр. с чл.92, ал.1 ЗЗД за установяване, че ответникът дължи на ищеца сумата 891,52 лева (осемстотин деветдесет и един лева и 52 стотинки), представляваща неустойка по договор № Ц1005-26-12/08.12.2021 г. с предмет доставка на нетна електрическа енергия по свободно договорени цени и избор на координатор на балансираща група за обекти на ТП на НОИ - Хасково, сключен между ТП на НОИ - Хасково и „“ ООД, ведно със законна лихва за период от 05.07.2022 г. до изплащане на вземането, сумата 2,23 лева (два лева и 23 стотинки), представляваща мораторна лихва за период от 22.06.2022 г. до 30.06.2022 г., предмет на Заповед, издадена по реда на чл. 417 от ГПК по ч.гр.д. № 36468/2022 г. на СРС, 120 състав, поради погасяването на вземането чрез принудително събиране и плащане на сума в общ размер на 993.19 лв., включваща главница, лихва за забава и законна лихва за забава от датата на подаване на заявлението по чл. 417 от ГПК до окончателното плащане,

настъпило на 16.11.2022 г., както и разноси на ищеца, направени в заповедното производство по ч.гр.д. № 36468/2022 г.

ОСЪЖДА „„„“ ООД с ЕИК: ., със седалище и адрес на управление: гр. София, ул.БЯЛО ПОЛЕ № 3, ет.4, Офис 12, представлявано от Емилия Илиева да заплати на . с ЕИК: ., адрес: гр. Хасково, ул.ГЕОРГИ КИРКОВ № 30, представлявано от Огнян Добриков сумата от 175.00 лв. (сто седемдесет и пет лева) за разноси в исковото производство, на основание чл. 78, ал. 1 и ал. 8 от ГПК.

РЕШЕНИЕТО подлежи на въззивно обжалване пред Софийски градски съд в 2-седмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____